

Funktionsrätt Stockholms läns remissvar över Idrottsstrategi för Stockholmsregionen (Dnr RS 2023–0566)

Funktionsrätt Stockholms län är ett intressepolitiskt samarbetsorgan för 44 funktionsrättsföreningar i Stockholms län. Tillsammans representerar vi cirka 70 000 medlemmar. Föreningen är partipolitiskt och religiöst obunden. Vår vision är att Stockholms län blir ett samhälle för alla.

Funktionsrätt Stockholms län har tagit del av utkastet för Region Stockholms idrottsstrategi för Stockholmsregionen. I arbetet med att svara på remissen har Funktionsrätt Stockholms län inhämtat medlemsföreningarnas synpunkter och åsikter.

Övergripande reflektioner

Funktionsrätt Stockholms län välkomnar den regionala idrottsstrategin för Region Stockholm. En gemensam strategi för hur idrotten ska utvecklas för att inkludera fler är ett viktigt steg i ett uppfylla såväl RUFSS 2050 som de mänskliga rättigheterna. Vi ser särskilt positivt på att Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning nämns i strategin. Var femte stockholmare har en funktionsnedsättning och att vi har lika möjligheter till rörelse och hälsa är en grundförutsättning för en hälsosam befolkning i stort. Vi noterar också att paraidrotten inkluderas i strategin och även det ser vi som ett steg i rätt riktning.

Vi har förstått att strategin är skriven på en övergripande nivå. Funktionsrätt Stockholms län förstår behovet att inkludera brett och att strategin ska kunna användas av flera olika aktörer. Däremot identifierar vi flera risker med en strategi som inte innehåller handlingsplaner eller tidslinje, och som därmed lämnar det öppet hur strategin ska bli till verklighet. Vi förespråkar därmed genomgående behovet av tydlighet och användandet av en funktionsrättskonsekvensbeskrivning (FKB).

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter utgör alltid grunden i alla Funktionsrätt Stockholms län remissvar. För personer med funktionsnedsättning handlar det om rätten att kunna delta och bidra i samhället på lika villkor. Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) statuerar vilka rättigheter som ska garantera detta.

Konventioner, inklusive CRPD, är skrivna för att vara applicerbara på alla länder. De är därmed formulerade brett så att alla länder har möjligheten att

uppfylla rättigheterna i enlighet med varje lands förutsättningar. Det är därmed först på statlig, regional eller kommunal nivå som rättigheterna blir till praktik. Det innebär att vi, när vi använder oss av konventioner på regional nivå, måste bryta ner dem i handlingsplaner, budgetar och tidslinjer så att rättigheterna kan uppfyllas. Funktionsrätt Stockholms län ser därmed positivt på att Region Stockholm har tagit fram en strategi. Vi menar att det är nödvändigt för att sätta en gemensam riktning för hur idrotten ska värnas och utvecklas till att inkludera ännu fler.

Däremot noterar vi att dokumentet Idrottsstrategi för Stockholmsregionen saknar flera element för att uppnå sin potential som strategi. De visionära aspekterna i strategin överväger de konkreta vilket skapar en god intention men inte en plan för uppfyllelse. Vi kommer att utveckla detta under relevanta passager längre fram.

FKB

Funktionsrättskonsekvensbeskrivning är ett verktyg som möjliggör en helhetsbedömning av vilka effekter ett beslut, eller motsvarande, har på mänskliga rättigheter. Genom att göra en FKB på idrottsstrategin skapas rätt förutsättningar att göra rätt från början. Det motverkar också diskriminering och säkerställer att mänskliga rättigheter inte kränks. Vi uppmanar också till att skriva in i strategin att en FKB ska göras inför varje relevant beslut gällande uppfyllandet av idrottsstrategin. Detta för att alla idrottssatsningar ska vara i enlighet med strategin, det vill säga tillgängliga för alla.

Universell utformning

Att arbeta enligt universell utformning är en viktig förutsättning för att skapa miljöer, även idrottsmiljöer, som är till för alla oavsett funktionsförmåga. Enligt Region Stockholms egen hållbarhetsstrategi står det under punkt 6.4.1 att principen om universell utformning ska tillämpas vid framtagandet av miljöer. Vi på Funktionsrätt Stockholms län uppmanar regionen att skriva in det även i den regionala idrottsstrategin så att det blir tydligt och inte riskerar att missas.

Definition av tillgänglighet

I den nya regionala idrottsstrategin finns längst bak en ordlista. Funktionsrätt Stockholms län ser positivt på att ordlistan finns, särskilt eftersom den inkluderar en definition av tillgänglighet. Det är ett steg i rätt riktning att använda ordet tillgänglighet med tydlig intention. För att det ska bli en effektiv användning är vårt förslag att definitionen blir tydlig och användbar. Till exempel att tillgänglighet innebär fysisk, kognitiv, kommunikativ och digital tillgänglighet. På så sätt behöver ordlistan inte lista orden "tillgänglighet" och "fysisk tillgänglighet" på olika ställen. Vi

rekommenderar att göra en FKB för en grundligare förståelse och säkerställande att definitionen blir användbar.

Synpunkter och förslag på förbättringar

Nedan går vi igenom de olika delarna i den regionala idrottsstrategin och ger våra kommentarer.

6. Målområden

Funktionsrätt Stockholms län ser positivt på att den regionala idrottsstrategin går längre än RUFSS 2050 i tolkningen av tillgänglighet.

Målområde 1

Idrottstrategins målområde 1 är: fysisk aktivitet och idrott stärker folkhälsan och bidrar till god livsmiljö. Senare utvecklas detta till att innebära att samhället behöver utvecklas i en riktning som möjliggör för alla att röra på sig, och att detta gäller allt från idrottsanläggningar till trafik. Funktionsrätt Stockholms län vill ha understryka betydelsen av just tillgänglig kollektivtrafik. Att kunna ta sig till platsen för idrottandet är en grundläggande förutsättning, och i nuläget finns det stora brister inom kollektivtrafiken som är många källa till transport. Personer med funktionsnedsättning måste kunna lita på att de kan ta sig till och från idrotten, och att de kan komma i tid. De ska kunna räkna med att kunna ta sig till perrongen eller hållplatsen, kunna ta sig på och av tåget eller bussen, och sedan kunna ta sig till lokalen på lika villkor.

Målområde 2

Idrottstrategins målområde 2 är: en öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region. Under detta mål nämns vikten av att anpassa faciliteter, något vi ser positivt på. För att alla ska kunna idrotta, oavsett funktionsförmåga, är det viktigt att alla idrottsanläggningar är tillgängliga. Vi vill här betona vikten av att tänka kring alla delar av idrottandet, till exempel omklädningsrum. Till exempel måste personer som har assistenter av annat kön än den själv kunna byta om och då är ett kompletterande könsneutralt omklädningsrum en lösning. Återigen rekommenderar vi att skriva in att alla idrottsmiljöer ska vara universellt utformade.

Funktionsrätt Stockholms län ser positivt på att det i målet står att tillgänglighet kan vara, men inte är begränsat till, fysisk, kommunikativ, social, ekonomisk och geografisk tillgänglighet. Det ekonomiska perspektivet ser vi särskilt positivt på återkommer flera gånger i idrottsstrategin eftersom personer med funktionsnedsättning i större utsträckning än personer utan funktionsnedsättning befinner sig i ekonomisk utsatthet.

Målområde 3

Idrottsstrategins målområde 3 är att: fysisk aktivitet, idrott och tillhörande evenemang bidrar till Stockholmsregionens attraktivitet och tillväxt. Detta kopplas till RUFSS 2050 och målet: en ledande tillväxt- och kunskapsregion. Funktionsrätt Stockholms län vill här bredda idrottsstrategins tolkning och lägga mer fokus på kunskap. Ambitionen är enligt strategin att stärka idrotten genom att fler ska kunna idrotta. Tyvärr är kunskapsnivån om både paraidrott och tillgänglighet begränsad, även inom idrottsrörelsen. Vårt förslag är att Region Stockholm satsar på att bli ett resurscentrum för den kunskapen. Det hade sänkt trösklarna för både idrottsföreningar och idrottare eftersom de hade haft en given kontakt som kan ge information om allt från tillgänglighet till vilken paraidrott som finns, eller saknas, i regionen.

Under samma mål diskuteras idrottsevenemang och Funktionsrätt Stockholms län vill understryka vikten av representation i evenemangskalendern. Paraidrotten växer och är en viktig kraft men får i dagsläget inte samma utrymme som annan idrott, varken i tider på anläggningar eller vid marknadsföring. Region Stockholm kan här vara en möjliggörare och introducera fler till paraidrotten.

Målområde 4

Idrottsstrategins målområde 4 är att: fysisk aktivitet och idrott ska bedrivas hållbart i relation till miljö och klimat.

Funktionsrätt Stockholms län vill betona vikten av att kombinera ett miljötänk med ett funktionsrättstänk. Genom att göra en FKB innan beslut skapas rätt förutsättningar för att göra rätt från början. Precis som vid en miljökonsekvensanalys minimeras risken för dyra särlosningar i efterhand, och anläggningar och stråk kan göras tillgängligt och miljövänligt i samma slag. Av samma anledning rekommenderar vi att det skrivs in att alla miljöer ska vara universellt utformade i enlighet med Region Stockholms egen hållbarhetsstrategi.

7. Inriktningsområden

Inriktningsområde 1

Idrottsstrategins inriktningsområde 1 är att: bruka miljöer för fysisk aktivitet och idrott som en resurs i samhällsplaneringen. Funktionsrätt Stockholms län noterar särskilt prioriteringen att planera vägar och trafikmiljöer som stimulerar vardagsnära motion. Vi ser positivt på att möjlighet till rörelse, så som utomhusgym, parker och promenadstråk, finns

nära bostadsområden. Eftersom många med funktionsnedsättning inte kan resa i en otillgänglig kollektivtrafik blir närområdet desto viktigare. Därav vill vi också poängtera vikten av att dessa miljöer är tillgängliga och designen av dem föregås av en FKB och görs i enlighet med universell utformning.

Inriktningsområde 2

Idrottsstrategins inriktningsområde 2 är att: öka möjligheterna till och deltagandet i fysisk aktivitet och idrott. Här ser Funktionsrätt Stockholms län återigen positivt på att strategin inkluderar ekonomiska förutsättningar. Att kunna idrotta och stärka sin hälsa får aldrig bli en ekonomisk fråga.

Vi ser också positivt på det särskilda stycket som betonar betydelsen av god tillgänglighet i alla led kring idrottandet, och att kunskaphöjning inom tillgänglighet ska prioriteras. Däremot noterar Funktionsrätt Stockholms län att ordet ”bör” används flera gånger under detta inriktningsområde. Till exempel: ”Både infrastruktur och verksamheter bör anpassas utifrån ett brett tillgänglighetsperspektiv [...]”. Vi förespråkar istället ordet ”ska” som inte lämnar utrymme för godtycklig tolkning.

Inriktningsområde 3

Idrottsstrategins inriktningsområde 3 är att: säkra goda förutsättningar för elitidrott samt evenemangs- och besöksnäring. Här vill Funktionsrätt Stockholms län betona vikten av att särskilt skriva in paraidrotten. Det gäller både vid satsningar på evenemang och vid elitsatsandet. Vi lever i en värld av ökade utmaningar i form av krig och klimatkatastrofer som kommer innebära att fler människor kommer att få förvärvade funktionsnedsättningar. Paraidrotten är en växande rörelse och att vilja vara en attraktiv stad för framtiden är att jobba aktivt med paraidrott.

Inriktningsområde 4

Idrottsstrategins inriktningsområde 4 är att: bedriva fysisk aktivitet och idrott med så lite påverkan på klimat och miljö som möjligt. Här betonas vikten av att värna miljöområden på bästa sätt. Funktionsrätt Stockholms län vill återigen betona vikten av att därmed göra rätt från början genom att göra en FKB och använda sig av universell utformning. Det är ett effektivt sätt av att inte behöva riva upp gammalt och orsaka mer stress på miljön än som redan finns.

8 Genomförande

Funktionsrätt Stockholms län gör bedömningen att de mål och prioriteringar som listas i idrottsstrategin utgör en god grund för en idrott som är tillgänglig för alla.

Däremot ser vi vissa utmaningar i genomförandet av tillgänglighetsaspekterna. Detta eftersom det inte finns handlingsplaner eller tidslinjer kopplat till strategin. Det väcker en fråga om hur strategin ska realiseras. Ett exempel är hur Region Stockholm planerar att höja kunskapsnivån inom tillgänglighet, som det skrivs om på sida 15. Vilken nivå på kunskapshöjning kommer anses vara god, det vill säga när kommer det vara uppfyllt eller inte? Samma sak gäller nivå på tillgänglighet eftersom ingen FKB, eller annan modell för bedömning av tillgänglighet, refereras till som kan avgöra ifall något är tillräcklig tillgängligt eller inte. Funktionsrätt Stockholms län efterfrågar tydligare handlingsplaner för uppfyllnad av strategin, att användandet av FKB införs och att det skrivs in att universell utformning ska tillämpas.

Sammanfattning

Funktionsrätt Stockholms län ser positivt på utkastet till ny regional idrottsstrategi. Det finns en tydlig intention om att god tillgänglighet i en bred bemärkelse ska prägla satsningar för idrott under de kommande åren. I den mån att det uppfylls bäddar det för att fler boende i stockholmsregionen i framtiden kommer att ha tillgång till fysisk aktivitet, idrott och ökad hälsa. Vi välkomnar detta men vill poängtera att en funktionsrättskonsekvensbeskrivning, FKB, hade kunnat stärka den, och hela det kommande arbetet med idrott, ytterligare.

Stockholm 2023-08-31

Kristina Törnblom

Funktionsrätt Stockholms län